

Sygn. akt: III AUa 1382/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak (spr.)

SSA Lucyna Guderska

Protokolant: sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2013 r. w Łodzi

sprawy **S. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 12 lipca 2012 r., sygn. akt: VI U 191/12;

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 1382/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołanie ubezpieczonego S. K. od decyzji z 29 listopada 2011 roku odmawiającej ubezpieczonemu prawa do emerytury.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po ustaleniu przez Sąd Okręgowy, że ubezpieczony S. K., urodzony (...), udowodnił ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach, lecz nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, według stanu na dzień 1 stycznia 1999 roku. Sąd pierwszej instancji nie znalazł podstaw do uzupełnienia brakujących okresów składkowych i nieskładkowych spornym okresem pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców po 31 grudnia 1982 roku, gdyż po tej dacie nie były opłacane za niego składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

W konsekwencji tych ustaleń Sąd Okręgowy w Płocku uznał, że ubezpieczony nie spełnia warunków do przyznania mu emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.).

Apelacja ubezpieczonego zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie prawa procesowego przez jego niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 230, art. 232 i art. 233 kpc skutkujące sprzecznością istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału m.in. przez:

a) przyjęcie, że brak jest podstaw do zaliczenia okresu pracy odwołującego w gospodarstwie rolnym rodziców w pełnym okresie wskazanym przez niego, to jest od 16 maja 1967 roku do 31 sierpnia 1988 roku, oraz od dnia 1 września 1988 roku do 31 grudnia 1988 roku, a zaliczeniu mogą podlegać jedynie okresy wskazane w uzasadnieniu wyroku,

b) przyjęcie, że składki na ubezpieczenie rentowo-emerytalne rolników za odwołującego się nie były opłacane w okresie od dnia 31 grudnia 1982 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku pomimo istnienia takiego obowiązku w sytuacji, gdy z materiału dowodowego wynika, iż składki takie były odprowadzane,

2. naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 10 ust. 1 oraz art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), a także art. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. o8.50.291 z późn. zm.) przez przyjęcie, że decyzja organu rentowego wydana została zgodnie z przepisami prawa oraz spełniała ona wszelkie wymogi określone przedmiotową ustawą, a także, iż prawidłowo ustalono okres składkowy.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna. Zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego nie znajduje potwierdzenia w aktach sprawy. Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych rozpoznawanej sprawy, a sąd drugiej instancji traktuje te ustalenia jako własne, dzieląc ocenę zebranego materiału, a także ocenę prawną. Sąd Okręgowy szczegółowo w swoich ustaleniach opisał wszystkie okresy zatrudnienia ubezpieczonego, w tym okresy pracy w gospodarstwie rolnym. Skarżący nie kwestionuje prawidłowości ustalenia okresów składkowych i nieskładkowych z tytułu ubezpieczenia w ramach stosunków pracy. Żąda jedynie ich uzupełnienia okresami pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, a następnie we własnym gospodarstwie. Przy czym, jak wynika z treści apelacji chodzi mu o jednoczesne, objęte tym samym przedziałem czasowym, zaliczenie tych samych okresów podwójnie, to jest z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym oraz z tytułu ubezpieczenia pracowniczego. Poza sporem w rozpoznawanej sprawie jest, że ubezpieczony S. K. mieszkał i pracował wraz z rodzicami (następnie tylko matką) w gospodarstwie rolnym o powierzchni 20,13 ha fizycznych położonym we wsi L. gmina N., w którym mieszka do dzisiaj i które we wrześniu 1988 roku przejął na własność. To jednak nie przedstawił żadnych dowodów opłacania składek na ubezpieczenia społeczne rolników. Wręcz przeciwnie z zaświadczenia Urzędu Gminy N. z dnia 25 października 2011 roku wynika, że w latach 1983 – 1986 nie były odprowadzane za niego składki na ubezpieczenia emerytalne rolników, a za lata 1987 – 1988 nie jest możliwe potwierdzenie opłacania składek za niego, ze względu na brak danych (k. 64 akt ZUS). W tym miejscu od razu należy zaznaczyć, że ustalenie, czy za S. K. jako domownika rolnika, były odprowadzane składki na ubezpieczenia rolnicze po 29 września 1982 roku jest bezprzedmiotowe. Skarżący bowiem od 20 września 1982 roku do 31 października 1990 roku podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, z tytułu umów o pracę, a zatem nie podlegał w tym czasie ubezpieczeniom emerytalnym rolników. Nadto cały ten okres od 20 września 1982 roku do 31 października 1990 roku został zaliczony skarżącemu do uprawnień emerytalnych jako składkowy. Od 1 listopada 1990 roku skarżący prowadził już tylko gospodarstwo rolne, to jednak składek na ubezpieczenia społeczne rolników nie płacił, co zostało przyznane przez skarżącego (k. 90 akt ZUS). Twierdzenia ubezpieczonego zawarte w apelacji jakoby przedstawił dowody opłacania składek na ubezpieczenia społeczne rolników nie znajdują potwierdzenia w dokumentach zgromadzonych w aktach sprawy. Dodatkowo wskazać należy, że od 1 października 1993 roku do 1 października 2006 roku, jak to prawidłowo ustalił sąd pierwszej instancji, skarżący nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym rolników, gdyż wówczas posiadał gospodarstwo rolne o powierzchni 5,3 ha, co stanowiło 0,24 ha przeliczeniowych i nie zgłosił się do dobrowolnych ubezpieczeń z tego tytułu. Natomiast gdy chodzi o wcześniejszy okres pracy skarżącego w gospodarstwie rolnym rodziców od ukończenia przez niego 16 roku życia, to jest od 16 maja 1967 roku do 28 września 1982 roku, to okres ten podlega zaliczeniu do

uprawnień emerytalnych ubezpieczonego, tylko w tych okresach, w których nie podlegał innemu ubezpieczeniu, to jest ubezpieczeniu z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Okresy: od 17 kwietnia 1970 roku do 26 grudnia 1970 roku, 6 stycznia 1971 roku do 23 lutego 1971 roku, od 25 marca 1971 r. do 11 marca 1972 roku, od 1 września 1972 do 27 października 1972 roku, od 29 stycznia 1973 roku do 3 września 1974 r., 25 września 1974 r. do 11 maja 1978 roku, od 8 listopada 1978 roku do 12 stycznia 1979 roku, 18 stycznia 1979 roku do 21 lipca 1979 roku, od 1 do 30 sierpnia 1979 oraz od 19 września 1979 roku do 3 lipca 1982 roku zostały zaliczone ubezpieczonemu w całości jako okresy składkowe z tytułu zatrudnienia w ramach stosunków pracy (świadectwa pracy w aktach ZUS, karta przebiegu zatrudnienia k. 96 akt ZUS). Stąd też do pracy w rolnictwie można było zaliczyć skarżącemu tylko okresy w przerwach między zatrudnieniami.

Wskazując na powyższe okoliczności wyjaśnić należy, że podstawę prawną do uzupełniania okresów składkowych i nieskładkowych uprawniających do emerytury okresami pracy w gospodarstwie rolnym stanowi art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.). W myśl tego przepisu przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Zatem jak wynika z treści tego przepisu osoba, która ubiega się o emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i nie ma odpowiednio długich okresów składkowych i nieskładkowych może ubiegać się o ich uzupełnienie okresami pracy w gospodarstwie rolnym w charakterze domownika, okresami prowadzenia gospodarstwa rolnego lub okresami ubezpieczenia społecznego rolników za które opłacono składki na to ubezpieczenie. Przy czym z okresów pracy domowników rolnika w gospodarstwie rolnym mogą być zaliczane tylko okresy przypadające do końca grudnia 1982 roku, gdyż w tamtym czasie domownicy rolnika nie podlegali ubezpieczeniom społecznym. Od 1 stycznia 1983 roku rolnicy mieli już obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne swoich domowników, o ile pracowali w ich gospodarstwach i nie podlegali innemu ubezpieczeniu. Stąd też od tej daty zaliczeniu podlegają tylko te okresy za które opłacono wymagane składki. Jak już to wykazano wyżej w okresie po 1 stycznia 1983 roku skarżący pozostawał w ubezpieczeniu społecznym pracowników aż do 31 października 1990 roku, a zatem nie mógł być ubezpieczony w systemie ubezpieczeń społecznych rolników. Nie ma nadto możliwości podwójnego zaliczenia tego samego okresu z tytułu ubezpieczeń rolników i ich domowników oraz z tytułu ubezpieczenia pracowników. To samo dotyczy wcześniejszego okresu. Zaliczeniu do uprawnień emerytalnych, o których mowa w art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podlegają tylko te okresy pracy w gospodarstwie rolnym, w których osoba ubiegająca się o emeryturę z powszechnego ubezpieczenia społecznego nie podlegała ubezpieczeniu pracowniczemu. Od listopada 1990 roku ubezpieczony nie płacił składek na ubezpieczenie społeczne, a zatem nie można mu zaliczyć tego okresu do uprawnień. Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura, po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, to jest w dniu 1 stycznia 1999 roku osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to jest 25 lat dla mężczyzn, o ile nie przystąpili do otwartych funduszy emerytalnych, lub złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w tych funduszach do budżetu państwa. Wszystkie te warunki muszą być spełnione łącznie. Niespełnienie chociażby jednego z wymaganych warunków oznacza, że osoba ubiegająca się o to świadczenie nie nabyła do niego prawa. Skarżący nie udowodnił 25

lat okresów składkowych i nieskładkowych według stanu na dzień 1 stycznia 1999 roku (wykazał jedynie 23 lata, 5 miesięcy i kilka dni - łącznie z okresami uzupełniającymi z rolnictwa), a zatem nie nabył prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, o którym mowa w cytowanym przepisie.

Mając na uwadze powyższe, wyrok sądu pierwszej instancji odpowiada prawu, a apelacja jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlega oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.